

EDUSKUNNAN VASTAUS 126/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi kansaneläkelain, sairausvakuutuslain ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi kansaneläkelain, sairausvakuutuslain ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta (HE 73/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 21/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun kansaneläkelain (568/2007) 100 § ja *muutetaan* 97, 98 ja 101—104 § seuraavasti:

97 §

Valtion perusrahoitusosuus

Valtion varoista rahoitetaan kansaneläkerahastosta maksettavien kansaneläkevakuutuksen etuuksien ja kulujen perusrahoitusosuutena:

1) 53 prosenttia tämän lain mukaisista vanhuuseläkkeistä, työkyvyttömyyseläkkeistä ja lapsikorotuksista sekä kansaneläkelain voimaansaattamisesta annetun lain mukaisista työttömyyseläkkeistä ja yksilöllisistä varhaiseläkkeistä;

2) tämän lain mukaiset perhe-eläkkeet kokonaan;

3) 53 prosenttia tämän lain mukaisista työkyvyttömyyden arviointiin liittyvistä kuluista sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tämän lain mukaisista kansaneläkekuluista;

4) 3 kohdassa mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen tämän lain mukaiset perhe-eläkekulut kokonaan.

Lisäksi valtion varoista rahoitetaan perusrahoitusosuutena 53 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen etuuksien toimeenpanosta sekä Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 b §:ssä tarkoitettujen muiden kansaneläkerahastosta maksettavien etuuksien toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvista toimintakuluista.

98 §

Etuuksien ja kulujen muu rahoitus

Se osa 97 §:ssä tarkoitetuista kansaneläkevaikutuksen etuuksista ja kuluista, jota ei rahoiteta valtion perusrahoitusosuutena, rahoitetaan työnantajan kansaneläkemaksusta kertyvillä varoilla, valtion lisärahoitusosuudella ja kansaneläkerahaston muilla tuotoilla.

101 §

Kansaneläkerahaston rahoitusomaisuuden vähimmäismäärä

Kansaneläkerahaston vieraalla pääomalla vähennetyn rahoitusomaisuuden on oltava kuitenkin kalenterivuoden päättyessä vähintään viisi prosenttia 97 §:n mukaisista kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskuluista (*rahoitusomaisuuden vähimmäismäärä*). Valtion lisärahoitusosuus määräytyy siten, että rahoitusomaisuuden vähimmäismäärä saavutetaan.

102 §

Valtion maksuvalmiussuoritus

Sen lisäksi, mitä 97, 98 ja 101 §:ssä säädetään valtion rahoitusosuudesta, valtion tulee maksaa Kansaneläkelaitokselle sellainen määrä varoja, että kansaneläkerahaston maksuvalmius on aina riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*). Suoritus on palautettava valtiolle, kun sitä ei enää tarvita kansaneläkerahaston maksuvalmiuden turvaamiseen.

Maksuvalmiussuorituksen maksamisesta ja palauttamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

103 §

Valtion perus- ja lisärahoitusosuuden maksaminen

Valtio maksaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain valtion perusrahoitusosuuden ennakkona 90 prosenttia perusrahoitusosuuden arvioidusta määrästä.

Valtio maksaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain valtion lisärahoitusosuuden ennakkona määrän, joka vastaa yhtä kahdestoistaosaa lisärahoitusosuuden arvioidusta vuotuisesta määrästä. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi tai, jos vuotuisen ennakon määrä olennaisesti muuttuu, ennakko voidaan jaksottaa edellä säädetystä poiketen.

Ennakoiden ja lopullisten valtion osuuksien vahvistamisesta ja maksamisesta sekä sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

104 §

Arvio seuraavan vuoden kuluista

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain toukokuun 15 päivään mennessä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio kansaneläkerahastosta maksettavien kulujen ja toimintakulujen määrästä sekä arvio valtion perus- ja lisärahoitusosuuden määrästä seuraavana vuonna. Arviota tulee tarkistaa, jos sen perusteet muuttuvat olennaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2009.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1113/2005, ja

muutetaan 18 luvun 1 §, 8 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 13 §, 23 §:n 2 momentti, 26 §, 28 §:n 1 momentti sekä 32 ja 35 §,

sellaisina kuin ne ovat, 18 luvun 1 §, 8 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 23 §:n 2 momentti, 26 §, 28 §:n 1 momentti sekä 32 ja 35 § mainitussa laissa 1113/2005 sekä 13 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1342/2006, sekä

lisätään 18 luvun 11 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1113/2005, uusi 4 kohta, jolloin nykyinen 4 kohta siirtyy 5 kohdaksi, seuraavasti:

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

1 §

Soveltamisala

Tämän lain perusteella rahoitetaan:

- 1) tämän lain mukaiset etuudet ja korvaukset;
- 2) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaiset etuudet ja korvaukset;
- 3) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa (1026/1981) säädetyt perusturvaosuuteen kuuluvat tämän lain mukaiset kulut;
- 4) maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetussa laissa (859/1984) säädetyt valtion varoista korvattavat kulut; sekä
- 5) 1—4 kohdassa tarkoitettujen etuuksien ja korvausten toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat toimintakulut.

8 §

Sairaanhoitovakuutuksen kulut

Edellä 1 §:n 5 kohdassa tarkoitetuista toimintakuluista sairaanhoitovakuutuksen kuluja ovat

1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettujen etuuksien ja korvausten toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat toimintakulut.

— — — — —

11 §

Työtulovakuutuksen kulut

Sairausvakuutusrahastosta maksettavia työtulovakuutuksen kuluja ovat:

— — — — —

3) 13 luvussa tarkoitetut työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaukset lukuun ottamatta Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle maksettavia korvauksia;

4) maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetussa laissa säädetyt kulut; sekä

5) 14 luvussa tarkoitetut vuosilomakustannuskorvaukset.

Edellä 1 §:n 5 kohdassa tarkoitetuista toimintakuluista työtulovakuutuksen kuluja ovat 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettujen etuuksien ja

korvausten toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat toimintakulut.

13 §

Valtion rahoitusosuus ja yrittäjän lisärahoitusosuus

Valtion varoista rahoitetaan:

1) kulut, jotka aiheutuvat sellaisen 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen päivärahan tai kuntoutusrahan maksamisesta, joka on enintään 11 luvun 7 §:ssä tarkoitetun vähimmäismäärän suuruinen, tai kun on kysymyksessä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu kuntoutusraha, enintään viimeksi mainitussa pykälässä tarkoitetun vähimmäismäärän suuruinen; valtion varoista ei kuitenkaan rahoiteta niitä sairauspäivärahoja ja kuntoutusrahoja, jotka ovat enintään vähimmäismäärän suuruisia 12 luvun tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 36 §:n 1 momentin tai 37 tai 39 §:n mukaisen yhteensovituksen vuoksi;

2) kulut, jotka aiheutuvat 13 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon korvaamisesta yrittäjälle ja muulle omaa työtään tekeväälle;

3) 0,1 prosenttia kuluista, jotka aiheutuvat muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun suuruisena maksettavasta tämän lain mukaisesta vanhempainpäivärahasta aiheutuvasta kulusta; sekä

4) 11 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut kulut.

Kulut, jotka aiheutuvat 8 luvun 10 §:n perusteella maksettavasta sairauspäivärahasta, rahoitetaan yrittäjän eläkelaisa tarkoitetun työtulon perusteella perittävän maksun tuotoilla (*yrittäjän lisärahoitusosuus*). Yrittäjän lisärahoitusosuutta peritään päivärahamaksun lisäksi vakuutetulta, jolla on voimassa yrittäjän eläkelaisa tarkoitettu vakuutus.

23 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tarkistaminen

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun maksuprosentista säädetään vuosittain ennen marraskuun 23 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Jos maksu kuitenkin alittaisi 1,18 prosenttia tai ylittäisi 1,48 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta ja muusta 14 ja 16—19 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitomaksun maksuperusteesta, maksuprosentista on säädettävä lailla.

26 §

Sairausvakuutusrahaston vajauksen ja ylijäämän huomioon ottaminen

Jos seuraavan vuoden vakuutusmaksuja ja valtion rahoitusosuuden määrää vahvistettaessa arvioidaan, että sairausvakuutusrahaston vieraalla pääomalla ja varauksilla vähennetty rahoitusomaisuus tulee kuluvana vuonna alittamaan kahdeksan prosenttia tai ylittämään kaksitoista prosenttia sairausvakuutuksen kokonaiskuluista, arvioitu vaje tai ylijäämä otetaan huomioon seuraavan vuoden vakuutusmaksuja ja valtion rahoitusosuuden määrää vahvistettaessa.

28 §

Vakuutusmaksujen ja valtion osuuden tarkistamista varten annettavat selvitykset

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain touko-kuun 15 päivään mennessä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio sairausvakuutusrahastosta maksettavien korvaus- ja etuuskulujen sekä toimintakulujen määrästä seuraavana vuonna, arvio seuraavalle vuodelle vahvistettavista vakuutusmaksuista ja valtion rahoitusosuuden määrästä sekä arvio mahdollisesta sairausvakuutusrahaston vajauksesta tai ylijäämästä ja palauttamattoman maksuvalmiussuorituksen määrästä kuluvana vuonna. Arvioita tulee tarkistaa loka-

kuun 15 päivään mennessä ja myös muulloin, jos niiden perusteet ovat olennaisesti muuttuneet.

32 §

Eräiden verotusta koskevien lakien soveltaminen

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun kannosta, perimisestä ja palauttamisesta on voimassa, mitä niistä säädetään veronkantolaissa (609/2005).

Jos rajoitetusti verovelvollisen vakuutetun sairausvakuutusmaksu määräytyy vakuutuspalkan perusteella, suomalainen työnantaja, joka on lähettänyt työntekijän ulkomaille ja joka maksaa työntekijän palkan, on velvollinen perimään vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

Jos vakuutetun sairausvakuutusmaksua ei ole perittävä rajoitetusti verovelvolliselta ulkomailta työskentelevältä vakuutetulta 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, sairausvakuutusmaksu määrätään noudattaen rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 3 luvussa

tarkoitettua menettelyä. Maksua määrättäessä ei kuitenkaan tehdä tuloverolaissa tarkoitettuja vähennyksiä.

Palkan tai korvauksen maksaja on velvollinen perimään 16 §:ssä tarkoitettun rajoitetusti verovelvollisen vakuutetun sairausvakuutusmaksun siten kuin rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa säädetään lähdeveron perimisestä.

35 §

Valtion osuuden suorittaminen

Valtion on suoritettava Kansaneläkelaitokselle kuukausittain 10 ja 13 §:ssä tarkoitettu valtion osuus siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2009.

Tämän lain 23 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vahvistettaessa sairaanhoitomaksun maksuprosenttia vuodelle 2010.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta 17 päivänä elokuuta 2001 annetun lain (731/2001) 12 a—12 c § ja 15 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 12 a—12 c § laissa 587/2007 ja 15 §:n 1 momentti laissa 1342/2007, ja
lisätään lakiin uusi 12 d—12 h § seuraavasti:

3 a luku

Rahastot

12 a §

Kansaneläkelaitoksen rahastot

Kansaneläkelaitoksen rahastot ovat kansaneläkerahasto, sairausvakuutusrahasto ja sosiaaliturvan yleisrahasto (*etuusrahastot*) sekä eläkevastuurahasto.

Kansaneläkelaitoksen rahastoilla on oikeus erityisestä syystä rahastojen luotonannossa noudatetuin ehdoin lainata varoja toisilleen vakuutusta vaatimatta.

12 b §

Kansaneläkerahasto

Kansaneläkerahastosta maksetaan kansaneläkelain (568/2007) 97 §:ssä, vammaisetuuksista annetussa laissa (570/2007), eläkkeensaajan asumistuesta annetussa laissa (571/2007), rintamasotilaseläkelaiissa (119/1977) ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetussa laissa (988/1988) tarkoitetut Kansaneläkelaitoksen toimeenpantaviksi säädettyt etuudet sekä niiden toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat toimintakulut.

12 c §

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutusrahastosta maksetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 1 §:ssä tarkoitetut Kansaneläkelaitoksen toimeenpantaviksi säädettyt etuudet sekä niiden toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat toimintakulut.

12 d §

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Sosiaaliturvan yleisrahastosta maksetaan muut kuin 12 b ja 12 c §:ssä tarkoitetut Kansaneläkelaitoksen toimeenpantaviksi säädettyt etuudet

sekä niiden toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat toimintakulut.

Sosiaaliturvan yleisrahastoon kuuluvan etuuden maksamiseen suoritettuja varoja voidaan tilapäisesti käyttää toisen tästä samasta rahastosta maksettavan etuuden suorittamiseen. Etuuksien rahoitus on kuitenkin oikaistava mahdollisimman nopeasti, viimeistään etuuden maksuvuoden lopussa.

Sen estämättä, mitä muussa laissa säädetään etuuksien ja toimintakulujen rahoittamisesta, 1 momentissa tarkoitetut toimintakulut korvataan valtion varoista siltä osin kuin rahaston sijoitustuotot eivät niitä kata.

12 e §

Muiden toimintakulujen jako ja rahoitus

Kansaneläkelaitoksen toimintakulut, jotka eivät aiheudu etuuksien toimeenpanosta, jaetaan etuusrahastojen toimintakuluiksi etuuksien toimeenpanosta aiheutuvien toimintakulujen suhteessa. Kansaneläkelaitoksen Verohallinnolle maksamat korvaukset jaetaan kuitenkin etuusrahastojen toimintakuluiksi siinä suhteessa kuin etuusrahastot käyttävät Verohallinnon tarjoamia maksujen perintä- ja tilityspalveluja.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut Kansaneläkelaitoksen muut toimintakulut rahoitetaan vastaavasti kuin etuuksien toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut.

12 f §

Valtion osuuden suorittaminen sosiaaliturvan yleisrahaston toimintakuluista

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle sosiaaliturvan yleisrahaston toimintakulujen enakkona tammikuussa vähintään yhden kuukauden vuotuisen ennakon määrästä ja sen jälkeen kuukausittain jäljellä olevan määrän tasasuuruksina erinä. Rahoituksen turvaamiseksi ennakko voidaan jaksottaa edellä säädetystä poiketen.

Ennakoiden ja lopullisen valtion osuuden vahvistamisesta ja maksamisesta sekä sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

12 g §

Eläkevastuurahasto

Eläkevastuurahaston varat ovat Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Rahaston varoista maksetaan 13 §:ssä tarkoitetut eläkkeet ja perhe-eläkkeet.

Eläkevastuurahaston varojen on kunkin kalenterivuoden päättyessä oltava vähintään 41 prosenttia eläkevastuun täydestä määrästä. Vähimmäistason saa alittaa ainoastaan tilapäisesti.

Eläkevastuun täyden määrän laskemisessa noudatetaan soveltuvin osin eläkesäätiölain (1774/1995) 6 luvussa säädettyjä perusteita ja Finanssivalvonnan mainittujen perusteiden soveltamisesta eläkesäätiöille antamia tarkempia määräyksiä.

12 h §

Eläkevastuun kattaminen

Etuusrahastoista on maksettava Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkevastuun kattamiseksi ja eläkkeiden maksamiseksi eläkevastuurahastoon kannatusmaksua. Kannatusmaksu on osa

etuusrahastojen toimintakuluja. Etuusrahaston toimintakuluksi ei kuitenkaan lueta sitä osaa kannatusmaksusta, joka suoritetaan siirtämällä käyttö- tai sijoitusomaisuutta etuusrahastosta eläkevastuurahastoon.

Edellä 12 g §:n 2 momentissa säädetty 41 prosentin vähimmäistaso voidaan ylittää omaisuuden arvovaihteluista johtuvista syistä tai jos kattaminen tapahtuu siirtämällä käyttö- tai sijoitusomaisuutta etuusrahastoista eläkevastuurahastoon.

Eläkevastuurahastoon siirrettävät varat arvotetaan käypään arvoon.

15 §

Sijoittaminen ja sijoitussuunnitelma

Kansaneläkelaitoksen rahastojen varoja sijoitettaessa on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä sijoitusten asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2009.

Tämän lain 12 d §:ää sovelletaan kuitenkin elatustukiin vasta 1 päivästä huhtikuuta 2009 lukien.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

EV 126/2008 vp — HE 73/2008 vp

1 §

Tällä lailla kumotaan 11 päivänä toukokuuta 2007 Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (587/2007) voimaantulosäännöksen 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2009.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 2008